

Polovina v državi SHS pavšalirana.

**Naročnina listu: Celo leto K 120—, pol leta K 60—, štiri leta K 30—. Izven Jugoslavije: Celo leto K 150—. Inzerati ali oznanila se za-
rečunajo po dogovoru; pri večkratnem inseriranju
primeren popust. Upravišтво sprejema naročnino,
izpolne in reklamacije. — Telefon št. 220.**

STRAZA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Posamezna številka stane 1 kruno.

„Straža“ izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravnništvo je v Mariboru, Korčakova cesta št. 5. — Z uredništvom se more govoriti vsak dan samo od 11. do 12. ure dopoldne. Rokopisi se ne vračajo. — Nezaprite reklamacije so poštnine proste. — — — Telefon št. 220.

46. Številka.

Maribor, dne 27. aprila 1921.

Letnik XIII.

Avtonomija — sredstvo za sporazum v SHS kraljevini.

Govor ministra na razpoloženju dr. Korošca v seji konstituante dne 15. aprila 1921.

(Dalie.)

Razdelitev države na „oblasti po — številki

Glede notranje ureditve naše države domača vladni načrt ustave takozvane „oblasti.“ Gospodje, najprej bode m govoril o teritorijalni razdelitvi zemlje. Glavni kriterij, po katerem je vladni načrt razdelil državo na oblasti, je številka: Sebe sekundarni kriterij so prirodne, ekonomske in kulturne priroke. Glavno je številka. Ako zahtevajo kulturne in naravne razmere širše oblasti, se ta ne more ustaviti, ker je glavno pač številka in vs drugo sekundarnega pomena. Mi dobro vemo, zakaj polagate Vi tako veliko važnost na razdelitev po številki. Vi ste dali številki to nalogo, da naj ona ubije zgodovinske poglede na razdelitev zemlje!

Zakaj smo za zgodovinske
meje pokrajin?

Če se mi vprašamo, kako stališče zavzemajo plemena našega naroda glede na razdelitev države v velike ali manjše oblasti, vidimo to, da je velika večina srbskega plemena za male oblasti. Na drugi strani pa vidimo, da je večina Hrvatov in Slovencev za veliko večje oblasti, za oblasti, ki bi imele, da rečem odkrito, zgodovinske meje. (Velik nemir in medklji: „To je avstrijakantsvo!“) Gospodje, nikar se ne vznemirjajte! Razburjati se Vam je treba tem manj, ker je odločitev že padla. Vsi vemo, da ima srbsko pleme v tej zbornici večino, vsi vemo tudi, kako razdelitev zahteva srbsko pleme. Toda vendar moram jaz govoriti odkrito, ker imate Vi več koristi od tega, če Vam povem odkrito svoje mnenje, nego če ga prikrivam. Slovenci in Hrvati zahtevamo zgodovinske meje. (Dr. Kukovec: „Ne vsi!“) Nikar me ne motite, saj sem že rekel, da večina Hrvatov in Slovencev zahteva zgodovinske meje. Mi Slovenci in Hrvati zahtevamo torej zgodovinske meje zaradi tega, ker mislimo, da bomo v svojih zgodovinskih mejah lahko uspešneje branili in nadaljevali svoje kulturno, gospodarsko in politično življenje. (Veliko odobravanje na desnici.) Mi mislimo, da je treba to kontinuiteto našega kulturnega, političnega in gospodarskega življenja ohraniti, da je radi tega treba ohraniti pokrajine, ki jih je ustvarila zgodovina. Nam ni glavna reč zgodovina, nam je glavna reč nadaljevanje in kontinuiteta našega kulturnega, našega političnega in gospodarskega življenja. (Poslanec B. Rajić: „Mi hočemo biti gospodarji v svoji hiši!“ Poslanec dr. Zarko Miladinović: „To je separatizam!“)

Vladne stranke niso iska-
le sporazuma glede razde-
litve države.

Konstatirati moram, da se dozdaj v tej stvari ni iskal nikak resen sporazum z nami, in če je gospod minister za konstituanto včeraj govoril o kakem sporazumnem delu, moram reči, da je to samo sofizem ali samo le prazna fraza. Dosedaj se stvarno ni iskal v tej stvari sporazum z nami. To konštatiram radi tega, da se za- beleži, da bo zgodovina vedela, kako je ta stvar.

Govornikovo stališče do
zgodovinskih mej v Vesni-
čevem kabinetu. Debata z
ministrom Draškovičem.

Minister notranjih zadev Milorad Draškovič: Bili smo kolegi v kabinetu g. Vesniča. Sklenili smo pogo-

dbo in v to pogodbo se je sprejelo tudi to, da se princip zgodovinskih mej negira; to točko pogodbe je priznal in podpisal tudi gospod Korošec. (Burno ploskanje v centru.) Takrat, gospodje, ko smo pri vladnih strankah pripravljali načrt ustave v kabinetu g. Vesniča, se je stavilo v neki seji, kateri je predsedoval predsednik ministrskega sveta in pozneje še na drugi seji, kateri je predsedoval Nj. Visoč. regent, tudi vprašanje, ali smo za enostavno unitarno državo, ali za zloženo federativno državo. Enoglasno, ne izvzemši niti gospoda Korošca in niti gospoda Drinkoviča, je bilo tam sklenjeno, da bodi naša država unitarna, enostavna država. To so zgodovinska fakta, ki sem si jih zapomnil in zabeležil. Gospodje, tako stoji stvar.

Dr. Anton Korošec: Zopet moram naglasiti, da smo vstopili v vladu pod pogojem, da se zgodovinske meje ne negirajo. Nikdar nisem podpisal ničesar, s čimer bi se zgodovinske meje odpravljale.

Predsednik dr. Ivan Ribar:
Besedo ima g. minister Draškovič.

Minister Milorad Drašković: Pogajanja za sporazum za sestavo kabinega g. Vesniča sta vodila na eni strani g. Vesnič in g. Ninčič v imenu parlamentarne zajednice, kakor se je tedaj imenovala skupina radikalnega kluba, Narodnega kluba in Ugoslov. kluba, a kot predstavnika druge zajednice, demokratske, sva vodila pogajanja g. Pribečević in jaz. In v tej lastnosti smo g. Ninčič in g. Vesnič z ene strani, g. Pribečević in jaz z druge strani podpisali ta sporazum, ki je obveze i za g. Korošca i za g. Drinčevića.

Dr. Mate D r i n k o v i č: Gospod
predsednik, prosim besede!

Predsednik dr. Ivan Ribar: Če g. Korošec dovoli, Vam hočem dati besedo. (Klici: „On sedaj ne more govoriti.“ Poslanec Payle Marinkovič: „Oba za eno ne moreta govoriti!“ — Gospodje, prosim mir! Če g. Korošec dovoli, g. dr. Drinkovič more govoriti.

Dr. Anton Korošec: Dovolim, toda samo pod pogojem, da čas, kar bo govoril g. Drinkovič, ne gre na moj račun. (Nemir.)

Predsednik dr. Ivan Ribar:
Gospodje, prosim mir! G. Korošec je
dovolil g. Drinkoviću, da govori in jaz
mu dajem besedo.

Dr. Mate Drinkovič: Jaz ne morem drugega, nego potrditi dejstva, ki jih je tu navedel g. dr. Korošec. namreč da se mi nismo spuščali v posameznosti sporazuma ali dogovora med g. Vesničem in drugimi strankami, niti nismo bili za to vprašani. (Minister prosvete Svetozar Pribičević: „Pa ima Vaš odgovor na vse točke!“)

Jaz izjavljam, da **bom jutri prinesel tri pisma**, ki sem jih pisal tekom teh pogajanj g. Vesniču, iz katerih se razvidi, da smo jasno in odločno povedali: Mi vstopimo v to vladno samo, da obvarujemo državo nesreče in da omogočimo volilni red, čeprav pri tem sami trpimo škodo. Da, gospodje, da se pustimo izrabljati, to smo tedaj rekli; jaz bom jutri prinesel in tukaj prečital omenjena tri pisma. (Nemir.)

Poslanec Sahib Korkut: Prosim besede k poslovníku!

Predsednik dr. Ivan Ribar:
Nimate besede. Sedaj govori g. dr.
Korošec.

Dr. Anton Korošec: Meni je to nerazumljivo tudi radi tega, ker se mi zdi nemogoče, da bi bil g. Vesnić kaj takega podpisal. Spominjam se še ravno iz našega kabineta, da se nam je glede avtonomije in glede zgodovinskih mej dopustilo predlagati vse, kar

so naši klubi zahtevali. Za to imate kot zgodovinski dokument odvojeno mišljenje dr. Korošca, ki ga je predložil ustavni odbor in iz katerega se razvidi, da se je tudi v kabinetu g. dr. Vesničja dovolil predlog, s katerim se upaja zgodo vinske meje. To zamore vsakdo videti in jaz mislim, da je tu kaka prevara, ali, kar je še verjetnejše, kaka pomota, ker sami veste, da smo v kabinetu imeli svobodo, da zahtevamo zgodo vinske meje in da govorimo o avtonomijah.

Strah pred nadvlado Hrvato-
v nad Srbij v nekaterih
pokrajinah.

Če mi zahtevamo take zgodovinske meje, zgodovinske pokrajine, moram vprašati: kaj to ovira one, ki so nasprotni temu, osobito zakaj bi bilo to nevarno za srbsko plemo? Zopet moram odkrito govoriti. Za srbsko plemo bi bila dana možnost, da bi v o njih pokrajinah, kjer imajo večino Hrvatje, prišlo do kake nadvlade, do kake hegemonije Hrvatov. (Klic iz centra: „Se ne bojimo tega!“) Mislim, da je to morda edina nevarnost in bojazen, ki plaši Srbe pred zgodovinskimi mejami. Če bi prišlo do take pokrajinske razdelitve, mislim, da bi Hrvatje, če jih sodite po dosedanji njihovi zgodovini, nikdar ne poskušali kake hegemonije ali nadvlade. Toda tudi ako bi Hrvatje to poskušali, vemo vsi, da bo Belgrad centrala naše države, in da bo srbsko plemo v tej centrali vedno tako močno, da bo lahko ne enkrat, ampak večkrat, vedno kadar bode hotelo, zabranilo vsako nadvlado koga drugega. Zato mislim, da se tudi srbskemu plemenu ni treba bati razdelitve države z ozirom na historične meje. Če razdelite državo po zgodovinskih mejah, boste zadovoljili velik del hrvatskega in slovenskega naroda, imeli boste srečen in hrvatski in slovenski narod. (Živahno odobravanje na desnici.) Mislim, da bi rodila razdelitev države po zgodovinskih mejah velik uspeh, da bi imela velik efekt in da bi njena posledica solidarnost. Izbuzen in edinost vseh treh plemen. (Ploskanje na desnici.)

Decentralizacija zakono-
daje in unitarizem (enotnost)
države.

Rekel sem preje, da hočem za enkrat govoriti samo o teritorialni razdelitvi države. Zato nisem takoj odgovoril na to, kar je zaklical gosp. minister notranjih zadev, namreč o unitarizmu naše države. Mi se namreč n ločimo od vladinega stališča samo glede razdelitve zemlje po zgodovinskih mejah, mi se ločimo od nje tudi glede razdelitve državne oblasti po pokrajinah. Dosledni svojemu demokratskemu načelu in smotru zahtevamo, da se udeležuje čim več ljudstva pri zakonodaji in pri javni upravi. Mi zahtevamo delegacijo državne oblasti pokrajinam, mi zahtevamo, da se delegira zakonodaja in samouprava onim pokrajinam, ki jih mi predlagamo v svojem načrtu. Mislim, da ideal in tip demokratsko urejene države ni in ne more biti centralizem, ampak idealni tip demokratsko urejene države je samo država, ki je i v upravi i v zakonodaji decentralizirana. (Odobrovanje na desnici.) Ljudstvo zahteva dandanes bolj in bolj, da se udeležuje zakonodaje in da samo odloča o svoji usodi. Zato mislimo, da je treba odpreti vrata pokrajinskim samoupravnim skupščinam, da je treba dati tem skupščinam del legislative in del upravne oblasti. Vse to pa je pokrajinam od centralne delegirano. (Ugovori in medklieke pri vladnih strankah.) Vem, kaj hoče

te sedaj reči. Saj je o tem govoril že gospod minister notranjih zadev. Vi trdite, da je uničen unitarizem naše države, če dobijo pokrajine del zakonodaje in samouprave od centralne oblasti. Toda temu ni tako.

Samouprava pokrajina ne
ovira državne suverenosti.
Kriteriji unitaristične
države.

Unitaristična država je tista, ki ima en teritorij, en narod in eno državno oblast. V tem se skladajo vsi učitelji državnega prava. Meni se zdi čisto naravno, da damo občinam in okrožjem, v katera hočemo državo razdeliti, tudi del zakonodaje. Saj imajo tudi po Vaši srbijanski ustavi občine zakonodajno pravico. (Medklic: „To ni zakonodajna pravica, to je uprava!“) Ne, to je zakonodajna pravica! (Nemir in ugovori.)

Predsednik dr. Ivan Ribar: Prosim gospode poslanca, da ne prekinjajo govornika. Prav tako tudi prosim gospode ministre, da ne vpadajo v govor.

Poslanec dr. Korošec: Če razdelite državo na občine, ne bo nikdo trdil, da ste s tem uničili edinstveno državo; prav tako pa tudi nikdo ne more reči, da se s tem narod in ozemlje razdeli, če razdelimo državo na pokrajine, ker obsega suverena državna, centralna oblast še vedno s svojimi kompetencami vsa pokrajinska ozemlja in vse pokrajinsko prebivalstvo. Zato ni mogoče reči, da je razdelitev po pokrajinah istovetna z negiranjem narodnega in teritorijalnega edinstva.

Tretji element vsake države je pa državna oblast ali imperij. Učitelji državnega prava uče, da mora imeti vsaka državna oblast dva glavna znaka. Imperij mora biti najprej popolnoma suveren. Kaj je suverenost? Suverenost je okolnost, da nisem nikomur podrejen in da sem najvišja oblast. A pokrajinske oblasti, kakor jih mi zahtevamo, bi bile podrejene, bi bile odvisne in delegirane, ker niso samo svoje in nimajo lastne suverenosti. In baš radi tega je napačno, če se isto veliyo pokrajine z državicami. Centralna državna oblast ohrani svoj imperij in svojo suverenost z ozirom na pokrajine, ker je pokrajinska oblast od centralne oblasti odvisna in njej podrejena, dočim je centralna oblast popolnoma neomejena in neodvisna. Pokrajinska oblast ima vedno svoj izvor v centralni oblasti kot najvišji oblasti. To je eno. (Medklic: „Po Vašem bi bili dve suvereni oblasti v državi!“) Dve suvereni oblasti ste nemogoči; če sem podrejen, nisem suveren, a suverenost mora imeti kriterij najvišje oblasti.

Drugo, kar zahtevajo učitelji državnega prava za državno oblast, je to, da mora imeti imperij sposobnost in možnost, da organizira državo, in da nad državo vlada. Če mi razdelimo državo na pokrajine tako, kakor zahteva ustavni načrt Jugoslovanskega kluba, mora vsakdo priznati, da ostane centralni oblasti še vedno možnost, da organizira državo; saj je pokrajina njena tvorba, njen produkt in zaradi tega njeno dete ne more negirati svojega očeta; centralne državne oblasti. Mi vidimo, da ohrani centralna državna oblast vse bistvene kriterije imperija. (Medklic: „To je prav komplicirana stvar!“) Stvar sama ni komplicirana, samo deduciranje je komplicirano; stvar sama je pa popolnoma jasna. (Ugovori in nemir.)

Predsednik dr. Ivan Ribar:
Prosim gospode poslance ponovno, da
ne motijo govornika!

(Konec prít.)

Poraz centralistov pri občinskih volitvah v slovenskih mestih.

Izid občinskih volitev po avtonomnih mestih Slovenije nam kaže sledeči za nas in decentralistične stranke zadovoljivi izid: **Maribor:** SLS je dobila 496 glasov (7 odbornikov), JDS 499 glasov (7), Delavska skupina (komunisti) 325 glasov (4), JSDS 940 gl. (13) in NSS 679 glasov (9). **Ptuj:** JDS 123 glasov (7), združeni NSS in SLS 120 glasov (6) in JSDS 213 gl. (11). **Celje:** JDS 304 (12), NSS 136 (6), in JSDS 265 (10), SLS 108 glasov (4). **Ljubljana:** SLS 1555 (10), JDS 2809 (18), NSS 1326 (8), JSDS 808 glasov (5), Delavska skupina 1051 glasov (6) in SKS 140 glasov (12).

Iz ravnokar navedenih števil je razvidno, da je vladna JDS v svojih najizrazitejših mestnih trdnjavah po teh volitvah tako potisnjena v kot in zapeček, da razun v Celju ne bo došla nikjer župana. Osebito je bila JDS tepena v Mariboru, kjer so liberalci z vso sigurnostjo računali na 13 odborniških mest. Se v zadnjem mesnem sosvetu je namišljeni bodoči JDS župan dr. Serbec izhrestal trditev: „Kaj boste vi klerikalci, saj so zadnje volitve v konstituantno dokazale, da ste v Mariboru najšibkejša stranka.“ Danes si lahko podamo z JDS glede

števila glasov roko. Se ene volitve in JDS bo izginila iz Maribora.

Mariborskega JDS poraza ne bodo mogli opravičiti liberalci z izgovorom o terorju, ker so ga izvajali sami na najostudnejši način kot vladnopodrepana strančica. Ščutil je JDS od nje same zverženi občinski volilni red in določba, da so se izvedle volitve po mestih ne v nedeljo, ampak na delavnik, ko so pritiskali delodajalci na komando JDS najnasilneje na delavstvo, da se ne bi udeležilo volitev. Torej že po mestnih JDS trdnjavah so bili liberalci tepeni z volilnim korobačem, katerega so si sami splekli!

Izid meščanskih volitev nam je tudi dokaz, kako ostudno je doslej lagalo demokratsko časopisje, ko nam je čitalo, da spuščajo naši listi v svet potvorjena poročila o SLS zmagah po deželi. Ako je JDS zaigrala svojo politično moč po mestih, kaj jo še je čakala na deželi, kjer je že večina občan v SLS taboru brez volitev.

Kako bo javila JDS svoj občinsko volilni poraz v Beograd demokratu, bo presneto zavito vprašanje. Vse postane enkrat odkrito, tako tudi politična ničnost JDS.

Iz parlamenta.

Belgrad, 23. aprila 1921.

Na sinočni seji zbornice je premlaval stare fraze „narodnih blagovcev“ dr. Kukovec v odgovoru na interpelacijo radi razpustitve delavskih sindikatov. Ta „ad hoc“ minister za socialno politiko se je povspel do gorostasne trditve, češ, da v parlamentu ni boljšega prijatelja delavcev, kot je on. Tej zaručnosti je sledil pomilovalni smeh pri opoziciji, dočim so se njegovi prijatelji le muzali od sramote nad tako predrzno trditvijo. Se večjo neumnost je jecljaje izblebetal dr. Kukovec, ko je dejal, da se more razpravljati o komunistični in revolucionarni ideji teoretsko in akademsko le na vseučiliščih in v šolah, a ne v sindikatih. Proti temu, da se o komunizmu more govoriti v šolah, je celo Pribečević moral — sicer blago, a vendar — protestirati.

K tej interpelaciji so govorili vsi delavski in kmetijski zastopniki, med katere seveda ne štejemo niti samostojnežev, niti narodnih socialistov. Te dve strančici, kot krili liberalcev, niste smatrali za potrebno, da se zavzamete za svobodo organizacij delavskega in kmetijskega ljudstva.

Za Jugoslovanski klub je govoril poslanec Goslinčar o socializaciji in avstrijskih podjetjih.

Značilno je, da vlada nič kaj ne hiti, da še pred prazniki spravi pod streho načelno debato o ustavnem načrtu. Glasovanje bo torej šele dne 12. maja, če se dotlej posreči vladi zagotoviti si večino.

To se bo seveda zgodilo, če se bo sploh zgodilo, na način, kakor so pridobljeni Turki in samostojneži; plačali bodo ubogi kmetje. Za Turke saj vemo, da jim je vlada odrinila 1200 milijonov K, dočim so samostojneži dobili kar pod roko. Sedaj pa plačuj ti, ubogo slovensko ljudstvo!

Pašičeva metoda je že znana. Sedaj za mizo in piše. Nekdo vstopi in čaka. Toda Pašič se ne ozre. Prišlec zakaslija, Pašič pa dalje molči. Končno se zamaja siva brada: „Sta košta?“ Prišlec naznači svoto. Zopet se zatrese brada: „Idi kod blagajnika, nekati da još 100.000 preko toga, što si tražio.“ — Vrata se zapro in pero pa škriplje dalje po papirju, ob katerem se tresla — siva brada.

Govor dr. Trumbića v današnji zbornični seji je napravil globok vtis na vso zbornico. Splošna sodba je, da sta govora dr. Korošca in dr. Trumbića dvignila nivo našega parlamenta v teku te ustavne debate. Oba sta povedala Srbom mnogo bridkih resnic, samo da bi se jih tudi kaj prijelo.

Nesramne laži samostojnežev.

Naš belgrajski dopisnik je izvedel, da je posli-poslanec SKS g. Kirbiš na shodu v St. Janzu dne 4. t. m. vedoma trdil neresnico, češ, da so poslanci samostojnežev izstopili iz zemljoradniškega kluba a) ker so srbski zemljoradniki baje zahtevali ustavno določbo, da je vera privatna stvar in b) ker so srbski zemljoradniki baje proglasili v svojem ustavnem načrtu, da naj kmet ima le toliko zemlje, kolikor je sam s svojimi lastnimi rokami in brez poslov more obdelati.

Iz avtentičnega vira nam zdaj naš dopisnik poroča sledeče:

a) Zahteva, da se ustavno določi, da je vera privatna stvar, je potekla od strani samostojnih poslancev. Res je sicer, da se je pridružil tej zahtevi tudi en srbski zemljoradnik, ki je pa sedaj v klubu samostojnežev.

b) Kar se tiče druge trditve, je to prosto zavijanje resnice. Načelo, ki ga vpoštevajo glede agrarne reforme več ali manj vse jugoslovanske stranke, zastopane v skupščini, razven morda samostojnežev, so vsprejeli tudi zemljoradniki. To načelo, ki ga je proglasil tudi regent pri otvoritvi bivšega narodnega predstavništva, se glasi: Zemlja boji onega, ki jo obdeluje. Toda to načelo se ne sme in ne more jemati dobesedno. Dokaz temu je ravno določba v zemljoradniškem ustavnem načrtu, kjer se zahteva svobodna pogodba med posestniki kmetij in njihovimi poljedelskimi delavci in najemniki.

Kakšnih laži se poslužujejo samostojneži, je značilna tudi trditev znane lažnika Ivana Ureka glede načina intervenciranja naših poslancev. Kako debela je Urekova laž, objavljen v „Slov. Narodu“, je razvidno že iz tega, ker Jugoslovanski klub sploh nima nobene štampilje. Glede uspeha intervencij pa govore dejstva, od katerih eno je tudi to, da 28 dobrih ljudskih zastopnikov vsekakor več doseže, kot s nesposobnih „slabostojnežev“ ki se uđinjavajo tistemu, kdor jih boljše plača. Zato pa se samostojneže vpoštevajo le v toliko, v kolikor se vpoštevajo poulične ženske.

Vse te laži trosijo samostojneži v svet le zato, da zakrijejo za nje grenko resnico, da njihova „globokožepna“ stvar, ki so jo privežali za polomljeni liberalni in protiverski voz, vidno in z nepričakovano naglico propada.

Politični pregled.

KRALJEVINA SHS.

Na ponedeljkovi seji naše konstituante je nadaljeval Trumbić svoj govor. V nadaljevanju svojega go-

vora je Trumbić povdaril, da sta ustavna načrta Jugoslovanskega in Narodnega kluba za edinstvenost državne suverenitete. Omenka vredna je tudi Trumbićeva trditev, da sedanja vlada itak nima parlamentarne večine, ampak da drži vladu na krmilu samo le Pašičeva mešetarska pretkanost. Vladni ustavni načrt je po odkritosrčnem Trumbićevem mnenju nazadovanja SHS političnega življa. Sedanje naše politično stanje je za las podobno avstrijski strahovladi, ki je spuščala v svet začasne odredbe, podobne našim. Iz cele vladne ustave se zreali politični duh, ki nadomešča svobodo, ki jo naš narod zasluži. Dr. Trumbić se je izjavil za štiri samoupravna centra: Beograd, Sarajevo, Zagreb, Ljubljana. Za dr. Trumbićem je govoril proti vladnemu ustavnemu načrtu in čisto avtonomistično narodni socialist Deržić. Za tema dvema govornikoma sta še nastopila dva: Crnogorec dr. Piletić je govoril proti federalizmu ter avtonomiji in se ogreval za srbsko ustavo iz leta 1903. Radikalni disident dr. Ivanič je priporočal Protičev ustavni načrt, ki je delo sporazuma.

REKA.

V samostojni reški državi so se izvršile dne 24. t. m. volitve v konstituantu. Pri teh volitvah je z jugoslovansko podporo zmagal g. Zanella s 360glasovno večino nad fašisti. Fašistovska druhal je nato razglašila volilno komisijo z bombami ter proglasila vojaško diktaturo. Divjanje fašistov je zahtevalo 3 mrtve in 60 ranjencev. Slavno karabinijersko oko postave se je odstranilo vočigled nasilju fašistov.

ITALIJA.

Italijanskemu delavstvu je že dovolj fašistovskega divjanja, radi tega je izbruhnil po celi Italiji generalni štrajk, kateremu so se pridružili tudi železničarji.

AVSTRIJA.

Pri plebiscitu se je izrekla Tirolska za spojitve z Nemčijo.

Pri volitvah v nižjeavstrijski deželni zbor je bilo izvoljenih: 52 krščanskih socialcev, 22 socialnih demokratov in 6 velenemcev. Pri teh volitvah so od prej napredovali krščanski socialci za 6, sociji pa nazadovali za 4.

Dnevne vesti.

Poslanca dr. Korošec in Ivan Roškar

govorita v nedeljo 1. maja po rani mašiv Slivnici pri Mariboru. Somišljeniki SLS agitirajte za obilno udeležbo.

d Jugoslovanski Klub zopet za naše vojake. V imenu Jugoslov. kluba je zahteval od vojnega ministrstva poslanec Škulj oprostitev vojaške službe vseh onih, ki so udje družine, v katerih ni nobenega moškega, ki bi štel 18 let. Iz zdravstvenih ozirov zahteva naš klub, da se premesti slovensko vojaštvo iz Makedonije ter Srbije v domače kraje.

d Divjanje fašistov in Jugoslovanski klub. Jugoslovanski živelj je bil že dolgo najbolj izpostavljen ravno na Reki na namilost in nemilost fašistov. V očigled volitvam v reško konstituantu je bivanje Jugoslovancev na Reki naravnost nevzdržno. Z ozirom na zaščito reških Jugoslovancev pred terorjem fašistov je zahteval podpredsednik Jugoslovanskega kluba dr. Barič od beogradske vlade, da štiti Jugoslovane pred divjaštvom laških nacionalistov.

d Naša poslanca na delu za razbremeitev kmeta. Kakor znano, hoče liberalno samostojna vlada v Beogradu povišati desetek od dosedanjega 1% — 3% na 5%. Ako se ugotovita povišani desetek, bo naše kmetstvo zopet znatno obremenjeno. Vladni organi v finančnem ministrtvu so mnenja, da ta povišek desetka lahko prenaša naše ljudstvo, pri utrjenju v tozadevnem vladnem mnenju je znatno pomagal samostojni minister Pucelj. Naša poslanca Pišek in Roškar sta odločno nastopila proti povišanju desetka in zahtevala, da ostane glede desetka pri starem, sicer bodo prizadeti ravno najrevnejši sloji po deželi.

d Proti uvozu vina iz Italije sta posl. Roškar in Pišek izročila g. pred-

sedniku komisije za sklepanje trgovinske pogodbe z Italijo resolucije Kmetijske družbe in raznih korporacij iz Slovenije, ter zaprosila popolne zaščite naše vinoreje, povdarjajoč, da bi jo tuj uvoz vsekakor uničil. Imenovani g. predsednik je prošnjo obljubil upoštevati ter varovati domačo vinorejo.

d Socialna pravičnost ministra dr. Kukovca. Sedaj pred volitvami je razglasil socialni ministrski politik dr. Kukovec, da bo zboljšal invalidne podpore. Iz njegove nove invalidne odredbe nikakor ne odseva SHS bratstvo ter pravičnost, ampak separatistično srbstvo, ker bodo dobivali srbski invalidi 2 krat večjo podporo nego Nesrbi. Da je temu res, je razvidno iz naslednje podporne skale: invalidi v Srbiji bodo dobivali 300 dinarjev, če nimajo hiše; a če jo imajo 240 dinarjev. V »novosvobojenih krajih« 150 ozir. 120 dinarjev. 76—100 odstotni invalidi v Srbiji 140 ozir. 112 dinarjev, v novosvobojenih pokrajinah 70 oziroma 56 dinarjev. Pa bo kedo rekel, da ni naš slovenski minister dr. Kukovec za bratstvo in socialno pravičnost 2 : 1? Gotovo!

d Kaj je dr. Korošec kaj celo dr. Krek v primeri s tem našim največjim junakom (dr. Pivkom). Tako piše „Tabor“ v slavošpevu na profesorja dr. Pivka. Dr. Pivko je bil svoj čas avstrijski oficir, ki se je povspel v svojem junaštvu za — ne proti Avstriji do reda železne krone kot rezervni oficir. Kot tak je pobegnil k Italijanom, njegov beg ni koristil, ni vplival na hitrejši zaključek vojne niti za minuto. Torej, dr. Pivko ni dosegel s pobegom nič v škodo Avstrije, pač pa je dosegel, da je padlo vsled njegovega takratnega izdajstva na stotine jugoslovanskih mož in fantov. Koliko da je našemu narodu za Pivka, se je pokazalo pri njegovem povratku iz Italije v domovino, ki še danes ne priznava njegovih v Italiji od samega sebe kombiniranih zaslug, ki so se izjalovile, a jih ne more razven Pivka potrditi živa druga duša ne! Ta fukak Pivko, katerega se drži kri vsled njegovega bega padlih Jugoslovancev, ima samo to zaslugo, da je profesor, demokrat in Sokol. Saj v JDS in med Sokole spadajo ljudje, katerih se drže v megalomaniji od njih samih namišlene zasluge, katerih pa ne priznava noben pošten človek, kvečjem kak pijan liberalci in Sokol. Junaka Pivka privoščimo JDS in Sokolu, mi in naš narod pa si obdržimo rajši dr. Korošca in dr. Kreka. „Taborova“ pisava pod zgorajnim zaglavjem je norost, kakor si jo lahko privoščijo le demokratski list, ki je spustil v mariborsko javnost več budalosti kot pa pametne resnice.

d Volilni boj v Slov. Bistrici. Kakšnih sredstev se pač poslužujejo naši demokrati in socialisti v volilnem boju zoper Ljudsko stranko v svojih mestih! Samo laži in zavijanja. Zlasti begajo naše volilce s tem, da jim namigavajo, kako bodo naši moške izrabljali občinsko premoženje v svojo korist. Da tem obrekovalcem zamašimo usta, pogledjmo na kratko res vzorno in varčno gospodarstvo v mestni občini, ki je v rokah Ljudske stranke. Občinske doklade so bile do novega leta iste, kakor zadnjih 10 let — 100%, od novega leta sem pa 75% po novem davčnem ključu. Koliko je občin, ki bi pri sedanjih razmerah shajale s tako nizkimi dokladami? Kje pa najdeš občino, ki bi danes shajala z dokladami, katere je imela pred 10 leti? Izdi se neverjetno, pa vendar je tako. Občina se ni zadolžila, čeravno že tretje leto ne dobiva za svoje vojašnice pogojene letne najemnine v znesku 25 tisoč kron, in dasi so izdatno poskočili razni izdatki, n. pr. pri drvah od 500 K na 14.000 K, pri plači za uradnike od 400 K mesečno na 3600 K, potem neprimerno večji stroški pri vzdrževanju mestnih poslopij in naprav. Samo šolski prispevek znaša danes 17 tisoč kron. Pač je lansko leto občina najela 35.000 K posojila povodom na kupa nemške šole, ki je danes vredna nad pol milijona kron. To pa ni dolg, ampak izborna kupčijska špekulacija, s katero se je okoristila mestna občina. Dosedanji občinski sosvet je gospodaril nesebično, vzorno, z občudovanja vredno varčnostjo in spretnostjo. In tako vrlo gospodarstvo, tak red bo tudi še nadalje v mestni občini, ako boste zaupali svoje glasove na dan volitve kandidatom Ljudske stranke. V

Širite katoliške liste!

ilci, dne 3. majnika spuščajte volilne kroglice samo v prvo škrinjico in zapuščali bodete volišče z zavestjo, da ste dobro volili sebi in občini v korist.

d Ljutomerčane bi radi preslepli liberalci. Kako srečni in napredni smo v Ljutomeru. Kar čez noč v nedeljo 24. aprila so nam liberalci začeli graditi železnico iz Prekmurja skozi Ljutomer v Ormož. V nedeljo zjutraj ko so šli naši zavedni farani k službi božji so jim hoteli ljutomerski žerjavčki nasipati peska v oči iz nalepljenih lepakov, kateri so res na nas toliko vplivali kakor slepo okno v zidu. Toraj na lepkih je bilo na debelo tiskano: „Ljutomerčanom!“ in spodaj je bil podpisan ožji odbor za zgradbo železnice in večjega kolodvora v Ljutomeru. Mi smo že vnaprej prepričani, da bo ta odbor še moral pokusiti razna druga sredstva za občinske volitve za trg Ljutomer če bo hotel vplivati pa bo vse zastoj. Zerjavovi podrepani ne bodo vplivali v našem trgu, ker predobro poznamo koristi in grehe nad ljudstvom spodaj na lepkih podpisanih. Tisti gospod predsednik, ki je na lepaku podpisan, je pritrgoval tržanom in okolici moko, da je niso mogli dobiti za noben denar, ker mu je bil „Deutschösterreich Volk“ bolj pri srcu, to pa seveda zato, ker je naš gospod predsednik jako napreden in naroden Slovenec. Se več takih tičkov smo našli na lepkih, ki spadajo v odbor, pa jih ni vredno imenovati, ker jih itak že predobro poznamo. Povemo vam nakratko da smo vaše lepake dobro spoznali in vemo tudi to, da vam v ožigled občinskim volitvam teče voda v grlo, zato si ne damo dopasti, da bi nas taki ljudje, ki niso vredni, da bi smeli enemu poštenemu Ljutomerčanu čevlji zavezati, jih tako hinavsko slepili. Ljudstvu v okolici pa v poljansko, da so bili na lepkih podpisani sami liberalci in njihovi potvorjeni otroci samostojneži, ki so že dosti kričali, pa še nič koristnega storili.

d Občina Sv. Krištof pri Laškem. Občinski volitev se udeležita tu dve stranki: Slovenska ljudska (Kmetka zveza) in Samostojna. Zadnja se sramuje svojega imena in si je na kandidadni listi dala ime „Kmetka gospodarska stranka.“ S tem imenom in raznimi lazmi je premotila marsikogar, da ji je dal svoj podpis. Najbolj se je peljal za njo rečiški Muršič, ki še ne more pozabiti na lepe nemčurske čase in se zato še vedno podpisuje Muršič. Namesto da nadzoruje svoje davce na cestah, ki jih plačujejo kmetovalci z okrajnimi dokladi, je lažil po hribih in dolih in eiganil nepoučene za podpise. Saj se pa na listi samostojnežev svetijo imena največjih kmetov in čevljevskih prijateljev, in sicer sedem liberalnih oštirjev: obeh Murschitzov, Hofauerja, Kobliča, Kozolca, Furga, Pfeifferja. Tem se je pridružil med vojsko po celi občini projektant živinski rekvizitor Podbevšek-Pragl in šentjedrski nadučitelj. Ob teh imenih volilci lahko napravimo sodbo, s katero stranko bomo volili. Ali s Slovensko ljudsko stranko,

ki ima na listi kmete, male posestnike, rudarje, obrtnike; ali s hinavsko samostojno, ki si ne upa niti s pravim imenom na dan. Volili bomo prvo in vrgli kroglice v prvo škrinjico. Volišča pa bodo tri: v občinski hiši, v šentjedrski šoli in v Drakslerjevi gostilni pri Dolu. Na vsako volišče pride okrog 300 volilcev. Nezakonski očetje samostojnih, liberalci, so nas pri zadnjih državnih volitvah ogoljufali za stotine glasov, ko naši veliki občini niso dali ne enega volišča, ampak bi bili morali iti vsi voliti v Laško. Zdaj se maščujemo in ne dajmo samostojnežem, ki jih komandirajo liberalci, ne enega glasu! V lastno skledo bi pljuval, kdor bi volil liberalce in od njih zapeljane samostojneže, ki hočejo občinam vzeti še teh malo pravic, ki jih imajo.

d Ta nesrečna klerikalna „pošast“. Dne 24. aprila je imel pri Sv. Lenartu nad Laškem posl. Drogenig shod. Zavaroval se je zoper očitjanje, da bi bil on za centralizem, ker je samostojna za najširšo samoupravo. Velikih davkov, ki zdaj tarejo naše ljudstvo, so baje krivi klerikalci. Pogreval je staro laž, da je bil dr. Korošec za to, da bi si smela žena pogrešanega, ki se je poročila, v slučaju, da se vrne njen prvi mož, voliti svobodno, s katerim možem hoče živeti v nadaljni zakonski zvezi. Tudi brez zabavljanja čez škofo in duhovnike ne more biti noben shod Samostojne. So pač naši samostojneži „verne“ ovčiče, katerim je jako všeč, ako se udriha po klerikalcih, ki so po njihovem mnenju krivi vseh nesreč.

Kaka je demokratska sol ob naši severni meji? Na obmejni Remšnik nad Sevnbergom so vuhreški demokratski zanesli potom bakšiša demokratsko sol, ki je kričala na SLS shodu na Jurjevo: »Farji so nas prodali Srbom. Dajte nam staroavstrijske meje i. t. d.« Demokratski trdijo, da so oni udeležili ujedinjenje z brati Srbi, a njihovi pristaši ob meji pa se glasno jezijo, da so prodali farji Slovence Srbom. Malo več državotvorne misli bi pa že lahko vuhreška in mariborska JDS gospoda zanesla med svoje pristaše na obmejni Remšnik, kjer hočejo in glasno zahtevajo priklopitev te obmejne občine k Avstriji ravno demokratska stranka. JDS je pač državotvoren element, če tudi vekajo nje pristaši glasno ob severni meji, da hočejo Avstrijo.

d Zgradba državne ceste Sv. Ilj. — Gornji Cmurek. Zgradba nove državne ceste Sv. Ilj — Gornji Cmurek je dovoljena. Na tozadevno interpelacijo člana Jugoslovanskega kluba dr. Hohnjeca, je poslal minister za javna dela poslancu dr. Hohnjecu sledečo obvestilo. Imenovana cesta se bo zgradila od vasi Veljaka južno od Cmureka, kjer se konča cesta, ki vodi iz Radgone mimo Lilaškega vrha, Selnice in Oršaka do Sv. Ilje v Slovenskih goricah. Dolgost te ceste bo znašala 15 kilometrov. V državni proračun je za leto 1921-22 postavljena svota 7½ milijona kron ter 2½ milijona kron za odkup zemljišč, ostanek se bo pa vpostavljen v proračun za leto 1922-23. Celokupna svota stroškov za zgradbo te državne ceste bo znašala

97½ milijona kron. Tozadevni načrti se že izdelujejo. Po zaslugi našega poslancea bo torej uresničena ta vroča želja naših obmejnih Slovencev!

d Trikrat na leto se bodo vozili državni uradniki in eden član njihove družine s polovično karto. To je seve še samo obljuba sabračajskega ministrstva. Delavec in kmet pa bosta plačevala celoletno cele železniške karte. Državni uradniki so pač edini državotvoren element, katerega se mora protežirati tudi na železnici.

d Slovenski ujetniki, ki so že dalje časa čakali na svojo vrnitev v Vladivostoku, se vrnejo v kratkem na dveh parnikih v Trst in od tamkaj na svoje domove.

d „Ljubljana dolga vas“ — ali kako nastanejo v Ljubljani krvave govorce. Bela Ljubljana je in ostane še dokaj časa „dolga vas.“ Med druge posebnosti te vasi spada tudi klepetanje in govorice, ki nastanejo ob vsaki priliki. Kar se je pa ravnokar zgodilo v Ljubljani, presega pa že vse meje človeške domišljije. Ljubljanskemu časopisu vseh strank, ki je verno poročalo govorice, ki so krožile po mestu, se imamo zahvaliti, da nam je ostal ohranjen ta prispevek za razmere naše Ljubljane. — Prvi dan: Časniki poročajo, da so v Ljubljani za vodo ob zidovju neke hiše našli sledove strašnega zločina. Našli so namreč kose ženskega telesa, katero je nekdo razsekal in razmetal. Celoto mesto govori o tem strašnem zločinu, v vseh domišljijah vstajajo razgrete slike krvavega prizora. — Drugi dan: Časniki poročajo, da se je zadeva deloma že pojasnila, toda ni tako grozna, kakor se je sodilo na prvi pogled. Dotični kosi so sicer res od ženskega telesa, a najbrže jih je vzel s sabo iz laboratorija kakšen dijak medicince ter jih po mamarnosti vrgel proč. Vsekakor je pa zelo graje vredno, da dijaki jemljejo s sabo dele človeških teles in jih razirajo po mestu. — Tretji dan: Profesorji vseučilišča in dijaki medicine pošiljajo v časnike ostre proteste, da se jih dolži take mamarnosti zoper človeško telo. Časniki dodajo, da se je sedaj stvar še bolj pojasnila. Ker pač imamo v Ljubljani sedaj visoko šolo in take moze, ki znajo ločiti ženske dele od živalskih, se je dognalo z vso zanesljivostjo, da dotični najdeni deli niso ženski, ampak živalski. — Četrty dan: Časniki poročajo, da je zadeva popolnoma pojasnjena. Gozdar grofa Auersperga je ubil kosmatega medveda in ga prodal v Ljubljano. Krznar ga je odrin pri tem pometal nerabne dele kožuhrine, zlasti stopala, mačkam, ki love miši za Ljubljano. Mačke so nekaj oglodale, drugo pa raznesle, kakor se je pozneje našlo. — S tem je torej pojasnjeno vse, nerazumljivo ostane samo še dejstvo, kako da ne ločijo Ljubljanci kosmatega medveda od ženskega telesa! Kaj bi bilo, ake bi ne bilo medicinske fakultete?

d Sin napadel očeta. Pri Sv. Miklavžu na Dravskem polju je gnezdo komunistov. Komunist Martin Vuk, sedaj odbornik Kmetko-delavske zveze,

in njegov brat Stefan sta prišla dne 25. aprila v gostilno Ferk, v kateri se je nahajal tudi oče obeh. Stefan Vuk napade brez vsakega prepira svojega očeta, ga zgrabi za lase, bije z očeto glavo ob zid in z roko pa očeta po obrazu tako močno, da je očeta kri oškropila zid, ki je še danes omadeževan s krvjo. V gostilni navzoči Fr. Babič je svaril napadalca, češ, da ni lepo, ako bije sin očeta, a se je v Babiča obregnil drugi sin Martin Vuk, da ga presneto malo briga cela zadeva. Nalo je še Martin šuntal Stefana, naj le ubije starega hudiča. K sreči je priskočil ubogemu očetu na pomoč Iv. Čučko, ki je rešil starčeka gotove smrti. Omeniti moramo, da je bil stari oče Vuk že tretjič tepen od sina, ker noče divjaku izročiti posestva.

d Pomanjkanje tobaka v Ptuiju. Ko bi fin. oblast, ozir. g. Majžer, imela vsaj nekoliko smisla za urejeno prodajo tobaka, bi napravila vsem tozadevnim nerednostim konec. V glavni zalogi se dobiva vsakovrstne cigarete in tobak v času, ko mali trafikantje nimajo ničesar več v zalogi. Ali mali trafikant — osobito ako je in valid — nima pravice do obstanka? Upamo, da bode finančna oblast uredila dobavo tobaka tako, da ga bodo trafikantje dobivali redno vsak mesec.

d Zborovanje štajerskih zdravnikov. V Mariboru se je vršil dne 22. t. m. sestanek zdravnikov iz raznih krajev Štajerske, katerega se je udeležilo izredno veliko število štajerskih tovarišev. Smoter zborovanja je bil združiti vse zdravnike v ustavnem načrtu predvidenega mariborskega okoliša v enotno organizacijo, oziroma društvo. Lepo uspeli večer je pokazal veliko nezadovoljnost, ki vlada med štajerskimi zdravniki z ozirom na nastop ljubljanskih tovarišev ob priliki volitve sanitetnega šefa. Vobče se je slišalo, da ima ta volitev popolnoma lokalni značaj, ker se v nobenem pogledu niso upoštevale upravljene želje zdravnikov na deželi, zlasti na Štajerskem, tembolj ker je največ zdravnikov v mariborskem okrožju in ker pretežna večina naših bolnic leži na Štajerskem. Zeleti bi bilo, da bi stremljenje zdravnikov služilo tudi kot smernica našim štajerskim zastopnikom v konstituenti. Po mnenju štajerskih zdravnikov je imel za sanitetnega šefa predlagani kandidat dr. Otnar Krajec kot mestni fizik ljubljanski premalo prilike, poglobiti se v težnje praktičnega zdravnika zlasti na deželi. Edino glasovanje vseh zdravnikov v Sloveniji potom na dom dostavljenih glasovnic zamogla bi priti do izraza prava slika mnenja in volje zdravnikov v tem velevažnem vprašanju. Tem bolj utemeljena je zahteva, ker imamo že v volitvi višjega šolskega sveta prejudice, ki je pokazal, da je ta način glasovanja edino pravičen in brez velikih težkoč izvedljiv.

d Pri nas sneg in dež, iz Slavonije iz Malega Rastovaca pa nam pišejo, da je tamkaj še danes suša. V jeseni vsejano pšenično seme so požrle miši,

Moj stric in moj župnik.

Iz francoščine prevedel Paulus.

(Dalje.)

Stric mi je pogladil lice ter me je pomilovaje in sočutno gledal zaradi moje neizkušnosti in žalosti.

„Uboga, ljuba nečakinja! Moški, ki samo enkrat ljubijo v življenju, so tako redki, kakor najvišje gore na svetu!“

„Torej so moški pa zares prav ničvredna bitja!“ sem rekla z globokim prepričanjem.

Toda moja radost nad moško ničvrednostjo ni bila nič manjša kakor moja nevolja in nisem si želela drugačo da bi mi ta ničvredna nestanovitnost prinesla mojo srečo.

„Pa Junona je tako lepa!“

„Poglejte tale mostič, ki ga ljubite, Regina! Preden bodo veje legale nagnjenega drevesa zopet ozelenela, bo Pavel pozabil — in preden bo listje na tem drevesu zopet porumenelo in odpadlo, se bo vrnil in —“

Nasmehnil se je pomenljivo in odšel ter pustil stavek nedokončan.

Vsa ginjena sem gledala za njim ter premišljevala, da so prav nenavadna prikazen takile strici, ki s to-

liko gotovostjo napovedujejo bodočnost

„Je vse lepo in prav“, sem govorila na potu proti domu, „toda kaj pa če si premisli, če se zagleda v kako žensko na svojem potovanju! In ravno o Rusinjah pravijo, da so zelo lepe —!“ Treba ga bo poslati k Eskimom!“

Pognala sem se v tek, kar so me noge nesle, in sem prihitela pred vrata v trenutku, ko je poveljnik stopal v voz.

Prijela sem ga za roko in potegnila v stran.

„Poveljnik, Pavel potuje na Rusko!“

„Da! Stvar je že sklenjena.“

„Mislila sem —“. Ako bi bili tako dobri, da —. Končno, boljše bi bilo —.“

Vsekako je bilo stvar mnogo težje povedati, nego sem si mislila. Moj pogum se je zmedel in mi je ukazoval molčati.

„Torej, ljubo dete —! Zebe me!“

„Kooke so padle!“ sem kriknila in udarila z nogo ob tla.

In naredila sem usodni korak ter rekla s povešenimi očmi:

„Ljubi gospod poveljnik, prosim vas, svetujte Pavlu, naj gre k Eskimom!“

mom!“ „Cemu k Eskimom?“

„Ker so ženske v tisti deželi grde,“ sem jecljala, „in ker so Rusinje zelo lepe.“

„Dobro poveljnik je dvignil moje ko roža zardelo zmedeno lice — in kratko odgovoril:

„Dobro! Svetoval mu bom, naj gre k Eskimom!“

„Kako rada vas imam!“ sem rekla in mu stisnila roko. Solze so mi stale v oči. „Toda povejte mu, naj se ne mudi predolgo v kočah tistih do brih ljudi, da kje ne zbolí! Pravijo, da je v njih strašen smrad po ribji masti!“

Stric je prihajal. Pobegnila sem in se zaklicala:

„Poveljnik! Pošten človek drži svojo besedo! Držite vi svojo!“

Sla sem v svojo sobo. Vznemirjalo me je neprijetno čuvstvo, da sem poteptala ob tla vsa pravila dostojnosti.

„Ah, kaj bi! Če bi si človek ne smel večasi nekoliko sam pomagati v življenju, kako se bo pa rešil iz stiske!“

Pomirila sem svojo vest in pisala župniku:

„Vse je končano, gospod župnik!“

Poročena sta, odpotovala sta, srečna, radostna! Deset let svojega življenja bi dala, če bi mogla biti na Junoninem mestu z njim, ki ga dobro pozna te. Kedaj bo to?

Veste, kaj mi je rekel stric —! Moški, ki le enkrat ljubijo v življenju, da so tako redki, kakor najvišje gore na svetu! Moj ljubi gospod župnik, prosim vas, molite jutri pri sveti mši, da bi Pavel ne bil najvišja gora na svetu!

Z Bogom, gospod župnik! Upam, da bodele kmalu pavolski župniki!“

[XVIII.]

Edini dogodek ob koncu zime je bila vmesitev mojega župnika na pavolska župnika.

Ne bom popisovala, kako srečna sva bila, ker se nama ni bilo treba več bati ločitve. Spet je prihajal v grad kakor nekda v Buisson, s podvihano sutano, klobuk je nosil pod pazduho in beli lasje so mu igrali v vetru. Obnovila sva najine pogovore, najine razprave in prepričke. Dnevi so mi tekli počasi in Junonina pisma, ki so dihala največjo srečo, niso bila pripravna, da bi me potolažila in naučila potrpežljivosti. Dalje prihodnjijo,

sedaj pa je v okolici Rastovaca taka suša, kakoršne ne pomnijo ljudje.

d General Wrangl bo odstopil na pritisk francoske vlade kot poveljnik armade in razpustil svojo vlado. No, vendar enkrat!

d Baška na otoku Krku je jedno izmed najlepših kopališč ob jadranskem morju. To kopališče bo letos po umiku Italijanov spet otvoreno in se priporoča vsem, ki iščejo oddiha ob morju. Slovenci, med temi tudi več štajerskih, so bili gosti tega kopališča in so bili s postrežbo zadovoljni ter povdarjali, da so cene primeroma nizke. Priporoča se posebno hotel Velebit, kojega lastnik, zaveden Hrvat, je bival več let med Slovenci in gre Slovincem v vsakem oziru na roko. — Ljudstvo na otoku Krk je globokoverno in zelo spoštuje tujce, zato je bivanje med njimi zelo prijetno.

d Dijaška kuhinja v Celju je prejeta po g. dr. Sandorju Hrašovecu, odvetniku v Kozjem 585 K, ki jih je nabral na mesto venca na grob umrlega notarja Mih. Pinterja v Kozjem. Darovali so: po 50 K odvetnik doktor Sandor Hrašovec, oskrbnik Ed. Levstik, trgovec Ant. Pleterski, sodni svetnik dr. Andrej Novak; po 40 K: kaplan Ivan Hanzl, davčni upravitelj Jožef Sprah, dr. Ujčič, kancelist Fr. Robar, sodnik Zörer; po 30 K: dekan Marko Tomažič; 20 K nadučitelj Robert Ivanuš; po 10 K: Ladisl. in Mar. Vončina, trgovka Anika Vahčič, župan Fr. Guček, usnjar Vinko Höfner, trgovec Jož. Druškovič, kancelist Ivan Drama, kancelist Fr. Ferencak, davčni prakt. Rudolf Lotrič, davčni pristav Drag. Grah, davčni upravitelj Dobravec; po 5 K: Vinko Berstovšek; po 4 K: brivec Anton Stojš in gostilničar Iv. Kuželj; nabrano še 22 kron.

Iz Maribora.

d Našim volilecem v Mariboru: Boj za Maribor je končan. Demokra-

ti so poraženi. Naša stranka je izšla nepričakovano častno iz volilnega boja. Dobili smo 7 občinskih svetnikov. Dobro ste se držali vrli naši voliler. Izborni ste vršili svojo nalogo vi agitatorji. Vaša je zasluga, da je demokratska stranka poražena in da je SLS postala zopet močnejša. Hvala vam! Krepko naprej! — Izvršni odbor SLS v Mariboru.

d Voglar bo danes v „Taboru“ razglasil, da so zmagale v Mariboru protiklerikalne stranke. To je še zadnja njegova tolažba. A tudi ta tolažba je jalova, ker vse druge stranke odklanjajo, da bi si koruptna Voglarjeva stranica še naprej lastila sploh kako besedo na mariborskem magistratu. Vi demokrati ste frobili o 13–15 manatih, a dobili ste jih komaj samo 7! SLS ste prisodili samo 3–4, a dobili smo jih 7. Mi gremo naprej, mi strelci!

d Solnik Voglar, kje pa je bilo 26. aprila tistih vaših 120 uradnikov in advokatov, ki so 28. novembra 1920 bili izven Maribora volilni komisarij? Se ti veledemokrati vas niso oteli poraza. Demokratska barka v Mariboru se potaplja.

d Shod SLS za mesto Maribor se vrši prihodnji ponedeljek, 2. maja zvečer ob 8. uri v dvorani Strokove zveze. Govori dr. Anton Korošec. Somišljeniki, posebno naši voliler, agitirajte že sedaj za obilno udeležbo.

d Zmagoslavje nad demokrati v Mariboru bo obhajala Slov. ljudska stranka prihodnji ponedeljek, 2. maja. Zvečer ob osmih bo v dvorani Strok. zveze shod, na katerem bo govoril dr. Anton Korošec. Somišljeniki, voliler, agitirajte za obilno udeležbo!

d Vidmar in Voglar kriva smrti ubogega človeka. Včeraj se je v hiši g. Herička iz obupa obesil 72 letni lončarski pomočnik Ivan Ješko. Kdo je kriv? Vidmar in Voglar, ker sta ubogega reveža vrgla iz stanovanja. Celih 16 let je bil Ješko priden lončarski pomočnik pri g. Heričku. Sta-

noval je v hiši, ker radi boleznimi v nogah ni mogel hoditi. Stanovanjska komisija je vrgla s t. majem Ješkota iz stanovanja, v katero bi naj prišel nek Vidmar-Voglarjev demokrat. Privzeto je bil odbit, odbite tudi vse prošnje. Ubogi a pošteni delavec je bil na cesti brez kruha. V obupu si je vzel življenje. Mariborčani sodite sami, kdo je tega kriv.

Dopisi.

Pobrežje pri Mariboru. Čudno se nam zdi, da se naši zelo maloštevilni demokrati pod vodstvom g. Solnika K. vežejo pri sedanjih občinskih volitvah z najhujšimi nemškimi nacionalci in poprejšnjimi občinskimi mogotci. Ali morda ni dosti zavednih Slovencev na Pobrežju, da bi se dalo z njimi napraviti čista slovenska lista proti internacionalcem? Sramota za naše narodnjake, da gredo z našimi narodnimi nasprotniki, ki še vedno škilijo v blaženo Nemško Avstrijo. Potem se pa bahajo po „Taboru“, da jih je 42 na Pobrežju. Zalibog se je našlo tudi nekaj poštenih mož, ki so se dali od samega častihlepija (ali morda koristnosti?) zapeljati na to čudno demokratsko-nemško listo. Čudno je to, da so pri tem krčevitem iskanju demokratskih kandidatov „pozabili“ na že poprej omenjenega Solnika! Pomilujmo g. garenta, ki vedno na polna usta zatiruje, da je Slovenec, da si ni izbral ali pustil izbrati bolj čiste in pristno slovenske liste. S tem korakom bo vsestransko izgubil na ugledu.

Sv. Lenart nad Laškim. Naših „samostojnih“ kmetov je toliko, da so morali iskati pomoči pri socialdemokrati in komunistih, da so mogli sestaviti svojo kandidatno listo. Tudi narodnih socialstov je menda nekaj v njihovi družbi; saj se nahajajo oboka Semljak, ki so ob času volitev v ustavotvorno skupščino v Jurkloštru čuvali skrinjico narodnih socialstov, tudi na kandidatni listi naših samo-

stojnežev. Med kandidati samostojnežev so tudi taki ki se ne znajo svojega imena podpisati. Lepa pisana družba pač to: samostojni kmet Gračner, socialdemokrat Stefan Rabuža, komunist Leopold Jancič in narodni socialist Martin Jančič! Oj Velarjev Franček! škoda za podplate, katere si trgal, ko si nabiral okoli podpise za kandidatno listo samostojnežev. Iz duhovniške zlahte imaš ženo, pa si pri stranki, ki ruje proti duhovnikom. To pa vendar ni lepo!

Gospodarstvo.

g Licencovanje bikov za mesto Maribor se vrši 12. maja ob 8. uri zjutraj pred gostilno Rapoc na Tržaški cesti. Za licencovanje so potrebni potni listi.

g Zlne cene. V Osijeku stane meterski stot pšenice 1030–1040 kron, koruza 410 do 415 K in oves 375 do 380 K. V Banatu stane meterski stot pšenice 090 do 1000, ovs 360 do 370 in koruze 415 do 420 kron.

g Vinske cene na Madžarskem. Na Madžarskem so padle vinske cene za 7 do 8 K pri litru, liter stane povprečno 25 madžarskih krón. Kel vzrok padanja vinskih cen se navaja okolščina, da je vsled dosedanjih visokih vinskih cen zavladal zasto v vinski trgovini.

g Tobak v Savinjski dolini. To-bačna uprava je dovolila 74 posestnikom v Savinjski dolini saditi tobak in sicer je dovolila nasad 218.900 sadik. Od teh odpade večina na občino Sv. Peter v Savinjski dolini.

g Vrednost denarja. Ameriški dolar stane 139 do 139½ naših kron, 100 avstrijskih kron stane 23 do 23½ naših kron, za 100 nemških mark plačajo 213 do 215 naših kron, 1 francoski frank stane 11 naših kron, za 100 čehoslovaških kron plačajo 190 in za 100 laških lir 645 do 650 jugoslovanskih kron.

MALA NAZNANILA

Smrekova škorja

in smrekovo čreslo, suho, zdravo, se kupi. Ponudbe z navedeno ceno je poslali na tovarno usnja Freund, Maribor. 2–3 211

Hiša na Pragarskem, 7 minut od želez. kolodvora, leta 1912 zgrajena, s štirimi sobami malim vrtom, zidana in z opeko krita za 10.000 dinarjev takoj na prodaj. Pojasnila daje Alojzij Luršak, gostilničar, Pragarsko. 2–3 212

Ceno kupite moške hlače 120–, 160–, 230–, moške spodnje hlače K 80– in 88–, srajce pisane ali bela K 120–, 145–, 170–, hlačešina 126 cm široka 1 m K 70– do 148–, plavotisk, lep, 1 m K 40–, 45–, 48–, oksford, dober 1 m K 40–, 46–, rujavo platno 1 m 34– do 40–, šifoni, fini 1 m K 42– do 50–, predpasniki za ženske K 58–, 66–, 72–, 85–, glavni robci, lepi K 30–, 36–, 42–, konjske štrange 1 par K 24–, 30–, 38–, 44–, uzde navadne in pletene K 15–, 17–, vrvi za perilo, zidarje, tesarje in seno; dežni-gumi plašč, angleški kron 1120–, žamet rižast, črn, rujav in zelene barve za moške obleke 1 m K 130– do 145–, toaletno milo, žepna zrcala, britve, nože, trake za čevlje, cigaretna papirčke, vse vrste krtač, lasne igle, glavnike in raznega drugega blaga v zalogi

Alojzij Gnušek, Maribor, Glavni trg št. 6, Slovenija. 65

Kolje, kalano prvovrstno prodaja po ceni F. Gnušek, Maribor, Meljska c. št. 29. 220

Spalna soba iz hrastovega lesa, popolnoma nova se takoj prodaja po ugodni ceni. Naslov in upravnistvu. 213

Dekle, pošteno, snažno, ki kuhati in oskrbovati vrt, se sprejme k duhov. nemu gospodu v mestu v službo. Ponudbe pod »Vrt« na upravnistvu. 214

Gonilni jermen 14'60 m dolg, 36 cm širok, bil dne 25. aprila v tovarni za dušik v Rušah ukraden. Kdor storilca izsledil, dobi 1000 K nagrade. Tozadevna naznanila naj se javijo županstvu v Rušah. 215

Vajenec, priden in pošten, ki ima dobra šolska spričevala, se sprejme takoj v trgovini A. Preaz, Rogatec. 1–2 216

Muta. Ker letošnji 1. majnik pride na nedeljo, se bo vršil običajni živinski in kramarski sejem na Muti, namesto 1. maja že v soboto 30. aprila. 217

Velenje. Kramarski in živinski sejem v trgu Velenje, kateri bi se imel vršiti to leto 2. maja, se je preložil radi občinskih volitev nazaj na dan 30. aprila. 218

URE vsake vrste se sprejemajo v popravilo. Zaloga ur, zlatnine in srebrnine. Kupujem srebrne krone, dvekrone novce, srebrne goldinarje itd. 4–10

Jan Ignacij, Maribor, Grajski trg (v gradu).

Klobuke, čevlje, obleke, perilo, dežnike, tržne torbice in razno galanterijsko blago kupite najceneje pri trdkih

Jakob Lah, Maribor, Glavni trg 2

Dobrna pri Celju.

Dne 1. maja imamo ponovno prireditve »Bralnega društva« igra »Deseti brate«. Vrše se licitacije za nove zvone. Domačini in sosedje — na svidenje. Vse za nove zvonove.

Ljutomer.

Tukajšnje Bralno društvo priredi na Križevno dne 5. majnika ob 5. uri pop. lepo Silvin Sardenkovo igro: »Skrivnostna zakletka« in »Zakletka soba v gostilni pri Zlati goski.«

Širite katoliške časnike!

Radi preselitve trgovine

v svojo lastno hišo

v Mariboru na Aleksandrovi cesti 13 prodam veliko zalogo manufakturnega blaga, perila, robcev, nogavic itd.

po zelo znižani ceni.

Kdor torej kaj rabi in želi dobiti dobro blago za malo denarja naj si blagovoli vse nabaviti

v trgovini

J. N. Šoštarich

2–8 Maribor, Gosposka ulica 5. 244

Spodnještajerska ljudska posojilnica

Stolna ulica št. 6. v Mariboru reg. zadr. z neom. zav.

Obrestuje vloge po 4% in 4 1/4%

Daje posojila na vknjižbo ali poročstvo. Stroški so neznatni, ker oskrbi zavod vknjižbo brezplačno. 22

Za varnost vlog jamči rezervni sklad, naložen v vinogradnem posestvu, v hiši in stavbiših na najlepšem prostoru v Mariboru.

Rentni in invalidni davek plačuje posojilnica sama.